

خیلی از بچه ها شب امتحان به دنبال یک منبع جامع هستند که تمام مطالب را به صورت جامع و با مثال و در یک مقاله داشته باشند؛ به همین منظور خلاصه جزوه فارسی هشتم را آماده کرده ایم تا بتوانید به سادگی جزوه فارسی هشتم را یکجا و به صورت کامل داشته باشید؛ بنابراین تا پایان این مقاله سریالی، با ما همراه باشید.

قبلا در [جزوه فارسی هفتم](#) برایتان به صورت کامل مطالب [فارسی هفتم](#) را آورده ایم که اگر به صورت پایه ای در درس فارسی مشکل دارید پیشنهاد می کنیم آن را نیز مطالعه کنید و سپس به سراغ جزوه فارسی هشتم بیایید.

قبل از خواندن جزوه فارسی هشتم

قبل از خواندن این جزوه توجه داشته باشید که ممکن است بعضی مطالب را دبیرتان درس نداده باشد، معمولا مدرسان تیزهوشان و نمونه دولتی بعضی از مطالب را زودتر از دیگر مطالب تدریس می کنند، به همین دلیل ما هم در این مقاله تمام مطالبی را که ممکن است در [فارسی هشتم](#) تدریس شود را آورده ایم. بنابراین اگر یک سرفصل توسط دبیرتان تدریس نشده است، صرفا از آن سرفصل و تیتتر رد شده و به دیگر مطالب بپردازید.

نحوه شمارش جمله - آموزش ۳ مرحله شناسایی و شمارش جمله

ما با شناسایی و شمارش جمله می توانیم ساختار جملات را درک کنیم و سپس به بررسی نقش های کلمات در جمله بپردازیم؛ در این مقاله به طور کامل و ۰ تا ۱۰۰ نحوه شمارش جمله را توضیح می دهیم تا در مراحل بعدی یعنی در [تشخیص نقش های کلمات در جمله](#) مشکلی نداشته باشید. در فرآیند شناسایی گروه های فعلی، [گروه های اسمی](#) و نقش های دستوری نیاز داریم نحوه شمارش جمله را بلد باشیم تا نخست جمله را شناسایی کنیم و سپس نسبت به تشخیص هر یک از موارد بالا، اقدام کنیم.

مراحل زیر، فرمول شناسایی جمله است:

۱- شناسایی فعل های موجود

۲- شناسایی افعال محذوف

۳- شمارش و شناسایی شبه جمله ها

۴- شناسایی اصوات

شناسایی فعل های موجود

در اولین مرحله از نحوه شمارش جمله، ابتدا فعل های موجود در بیت یا جمله را مشخص میکنیم.

شناسایی افعال محذوف

گاهی ممکن است فعل خود را پنهان کرده باشد که در این حالت به آن **فعل محذوف** می‌گوییم.

شمارش و شناسایی شبه جمله‌ها

شبه جمله‌ها به دو دسته تقسیم می‌شوند:

ندا:

کلماتی که به واسطه آن، اسم یا همان منادا را صدا می‌زنیم و یا عواطف و روحیات خود را بیان می‌کنیم.

منادا:

همان اسمی است که به واسطه ندا، آن را صدا می‌زنیم.

پیدا کردن اصوات

اصوات هم به دو دسته تقسیم می‌شود:

صوت:

آخ و آه و...

غیر صوت

ساکت «به معنی ساکت باشید»

اگر به مطالب جامع‌تری نسبت به جزوه فارسی هشتم و درمورد محوه شمارش جمله نیاز دارید، مقاله [نحوه شمارش جمله](#) را بخوانید.

سجع چیست؟

وقتی در پایان جملات متنی، کلماتی را بیاوریم که وزنشان، یا حرف آخرشان و یا هر دو، به آن **سجع** می‌گوییم.

نثر مسجع چیست؟

وقتی در جملاتی آرایه **سجع** را می‌آوریم به آن جمله، **نثر مسجع** یا **نثر آهنگین** می‌گوییم.

سجع چند نوع دارد؟

سجع سه نوع دارد:

۱- سجع متوازی

۲- سجع مطرف

۳- سجع متوازن

سجع متوازی چیست؟

سجع متوازی به نوعی از آرایه سجع گفته می شود که کلمات سجع، هم در حرف پایانی و هم در وزن، یکسان باشند.

سجع مطرف چیست؟

به سجعی سجع مطرف می گوئیم که کلمات سجع فقط در حرف یا حروف پایانی با هم یکسان باشند.

سجع متوازن چیست؟

به سجعی گفته می شود که کلمات سجع فقط در وزن، اشتراک داشته باشند.

فرق سجع با جناس چیست؟

وقتی در شعر کلماتی دارای یک جنس را می آوریم به آن جناس می گویند و اگر در جمله این عملیات را انجام دهیم به آن سجع می گویند.

برای اطلاعات بیشتر در مورد سجع، مقاله [سجع چیست](#) را بخوانید.

انواع را در ادبیات فارسی

ما در ادبیات فارسی متوسطه اول، ۴ نوع «را» داریم:

- «را» مفعولی
- «را» حرف اضافه
- «را» فک اضافه
- «را» مالکیت

را مفعولی

از این نوع «را»، به عنوان **نشانه وجود مفعول** در جمله یاد می شود.

و اگر مقاله انواع نقش های دستوری را از تجزینو خوانده باشید، می دانید که کلمه قبل از «را مفعولی»، مفعول است.

را حرف اضافه

از این نوع «را» به عنوان **نشانه وجود حرف اضافه** در جمله یاد می شود.

پس این نوع «را» به صورت حرف اضافه تعبیر می شود و از این طریق به پیدا کردن متمم می رسیم.

برای شناخت کامل نقش های دستوری مانند **متمم و نحوه پیدا کردن آن**، مقاله **نقش های دستوری در فارسی** ما را بخوانید.

را فک اضافه

امروزه از این نوع را، کمتر استفاده می شود اما در اشعار و داستان های قدیمی، به خوبی می توان آن را یافت.

این نوع را، بین مضاف و مضاف الیه می آید و جای آن دو را عوض می کند.

را مالکیت

در این نوع «را»، باید فعل اسنادی موجود در جمله را به مصدر داشتن و دارم و داشتم تغییر بدیم.

رای درک بهتر این توضیح، مقاله **توضیح فعل اسنادی** و مصدر چیست را بخوانید.

برای درک کامل تر «را» در زبان فارسی، مقاله **انواع را** را بخوانید.

انواع گروه اسمی

گروه اسمی، بخش جدایی ناپذیر از **آموزش و سوالات فارسی اول متوسطه** و متوسطه دوم است که با دانستن کامل گروه اسمی و انواع آن، می توانید با خیال راحت به یادگیری دیگر مباحث پردازید.

قبل از این که انواع گروه اسمی را بررسی کنیم، بهتر است نوع و نقش کلمه را به طور جامع بدانید، **نگران نباشید!** ما به فکر شما هستیم و برایتان مقاله **نوع و نقش کلمه در ادبیات فارسی** را به طور جامع نوشتیم که بهتر است قبل از خواندن این مقاله به سراغ مقاله گفته شده بروید.

باید بگوییم گروهی که در «انواع گروه اسمی» می گوئیم، تفاوت عمده ای با تعریف کلمه «گروه» دارد که در ادامه به آن می پردازیم؛

اکیدا تاکید می‌کنیم برای درک بهتر این مقاله و فهمیدن انواع گروه اسمی، باید نوع و نقش کلمه به همین منظور مقاله [نوع و نقش کلمه](#) را بلد باشید. را بخوانید

به هر اسم که در جمله وجود دارد - **به تنهایی** یا بیشتر - یک گروه می‌نامیم.

دقیقا تفاوت واژه «گروه» در معنای عمومی آن و دستور زبان فارسی، همینجا معلوم می‌شود چون در معنی کلی «گروه»، به دو یا چند چیز، یک گروه می‌گوییم، اما در دستور زبان فارسی، به هر واژه به صورت تکی یا چند واژه، یک گروه می‌گوییم.

اگر وبسایت ما را دنبال کرده باشید، متوجه می‌شوید که اکثر عناصر موجود در دستور زبان فارسی، خود دارای انواعی می‌باشند و «گروه» نیز از این قاعده مستثنی نیست و گروه نیز انواعی دارد؛

انواع گروه در زبان فارسی:

- گروه اسمی
- گروه فعلی
- گروه قیدی

معمولا در [آموزش های فارسی هشتم](#)، انواع گروه اسمی را می‌خوانید، گروه فعلی را در سال نهم و گروه قیدی را نیز معمولا در دوره دوم متوسطه به طور کامل می‌آموزید.

برای گروه فعلی، مقاله [انواع گروه فعلی](#) که انصافا مقاله خفن و جامعی هست! را همراه با مثال های پر تکرار نوشته ایم که می‌توانید آن را نیز بخوانید.

انواع گروه اسمی:

به طور کلی، گروه اسمی به سه بخش تقسیم می‌شود؛

- هسته
- وابسته یا وابسته های پیشین
- وابسته یا وابسته های پسین

هسته

هسته مهم ترین بخش گروه اسمی است و حتما در گروه اسمی وجود دارد؛ به بیانی دیگر، وجود هسته در هر گروه اسمی الزامی است

نحوه شناسایی هسته در گروه اسمی:

- * اگر گروه اسمی دارای یک کلمه باشد، آن کلمه به تنهایی هسته شناسایی می شود.
- * در مرحله بعدی اگر گروه اسمی شناسایی شده، دارای چند کلمه بود، اولین کلمه ای که در گروه اسمی کسره اضافه (-) بگیرد، هسته است.
- * در مرحله آخر اگر هیچ کدام از شرایط بالا را نداشتیم و با چند کلمه در یک گروه اسمی مواجه بودیم، آخرین کلمه را به عنوان هسته بر می گزینیم.

وابسته پیشین

به کلمه یا کلماتی که در گروه اسمی، قبل از هسته می آیند، وابسته پیشین می گویند. در زبان فارسی وابسته پیشین نیز انواعی دارد که در ادامه هر کدام را به همراه توضیح خود، می گوییم.

صفت اشاره

همانطور که می دانید، به کلماتی که به چیزی اشاره و توجه کنند، صفت اشاره می گوییم. کلماتی از قبیل «این، آن، همین، همان، چنین، چنان، اینگونه و...» صفت اشاره می باشند.

صفت مبهم

از نام صفت مبهم نیز می توان متوجه شد که این وابسته پیشین، به کلماتی اشاره دارد که ویژگی مبهم را به عبارت اضافه می کند.

کلماتی مانند «چند، بعضی، همه، فلان، هیچ، دیگر و...» جزو صفت مبهم هستند.

صفت پرسشی

با دیدن کلیدواژه "پرسشی" متوجه می شویم که صفت پرسشی، به کلماتی اشاره دارد که عبارت را سوالی می کند.

«کدام، چه، چند، چگونه، چطور، چقدر و...» مثال هایی از صفات پرسشی می باشد.

صفت تعجبی

صفت تعجبی کلماتی را در جزو خود قرار می دهد که تعجب را به عبارت اضافه کنند.
«چه، چقدر، عجب و...» مثال های واضحی از صفت تعجبی هستند.

صفت شمارش اصلی

وقتی کلماتی را بیاوریم که از اعداد برای معرفی تعداد استفاده کند، به آن صفت شمارشی می گوییم.
صفت شمارشی اصلی به اعداد اصلی یعنی «یک، دو، سه، چهار و...» میگویند.

صفت شمارش ترتیبی نوع اول

نوعی دیگر از صفت شمارشی، صفت شمارشی ترتیبی و از نوع اول می باشد.
«اولین، دومین، سومین، چهارمین و...» از صفت شمارشی ترتیبی نوع اول هستند.

صفت عالی

در صفت عالی، یک صفت را به «ترین» بودن می رسانیم. اگر متوجه نشدید، به فرمول تشکیل صفت عالی توجه کنید؛

صفت ساده +ترین: صفت عالی

شاخص

واژه هایی از قبیل «دکتر، مهندس، استاد، علامه ...» شاخص هستند..

نکته: واژه هایی که برای شاخص مثال زدیم، در صورتی شاخص هستند که کسره (-) نگیرند، در صورت کسره گرفتن، هسته هستند.

نکته: اگر جمله به صورت پرسشی باشد، واژه های «چه، چقدر» صفت پرسشی هستند، ولی اگر جمله به صورت عاطفی با تعجبی باشد، صفت تعجبی نامیده خواهند شد.

نکته: اگر جمله به صورت پرسشی باشد، «چند» صفت پرسشی خواهد بود، ولی اگر جمله به صورت خبری باشد، صفت مبهم خواهد بود. به مثال زیر توجه کنید؛

وابسته پسین

به واژه هایی که بعد از هسته می آیند، وابسته پسین می گویند.

باید بگوییم که وابسته پسین نیز انواع مختلف خود را دارد:

مضاف الیه

وقتی در گروه اسمی خود، ساختار «اسم+اسم» داشته باشیم اسم اولی هسته و اسم دومی، مضاف الیه نامیده می شود.

صفت بیانی ساده

وقتی داریم ویژگی های هسته را با صفت بیان می کنیم، به آن صفت بیانی می گویند.

حال نوعی از صفت بیانی، صفت بیانی ساده است؛

«کوچک، بزرگ، زیبا، سریع و...» نمونه هایی از صفت بیانی ساده هستند.

صفت فاعلی

صفت فاعلی، چند ساختار دارد؛

بن مضارع + الف (ا) مانند: شنوا، بینا، گویا و...

بن مضارع + ان مانند: گریان، خندان، رقصان و...

بن مضارع + ندهمانند: شنونده، گوینده، بیننده و...

در مقاله [اجزای تشکیل دهنده فعل](#) به طور جامع برایتان بُن ها را - از جمله بن مضارع - توضیح دادیم.

نوعی دیگر از صفت فاعلی، مُرْتَب مُرْتَحَم است؛

اسم + بن مضارع + نده (حذف می شود)» مانند: «دست + گیر + نده (حذف) : دستگیر

صفت مفعولی

ساختار صفت مفعولی به صورت «بن ماضی + ه» است.

مانند: شکست + ه: شکسته | «رفت + ه»: رفته»

صفت لیاقت

ساختار صفت لیاقت، عبارت است از: «مصدر + ی»

مانند: گفتن + ی: «گفتی»

صفت نسبی

این وابسته پسین نیز ساختار خود را دارد که عبارت است از: «اسم + ی نسبت»

مانند: آسمانی، زمینی، طلایی، شهری و...

صفت برتر یا تفضیلی

ساختار این مورد نیز به صورت «صفت ساده + تر» است.

مثل: زیباتر، گران تر، بزرگ تر و...

صفت شمارش ترتیبی نوع دوم

«اول، دوم، سوم، چهارم و...» الی آخر، صفت شمارشی ترتیبی نوع دوم هستند.

مبحث گروه اسمی، نیاز به توضیح بیشتر و فراتر از توضیح بالا دارد بنابراین حتما مقاله [گروه اسمی](#) را بخوانید و به جزوه فارسی هشتم برای این موضوع بسنده نکنید.

تشبیه و ارکان آن

تشبیه چیست؟

اگر در نوشته یا حتی گفتارمان چیزی را به چیز دیگری تشبیه یا مانند کنیم، از **آرایه تشبیه** استفاده کرده ایم.

ارکان تشبیه

ارکان تشبیه عبارتند از:

- مشبه
- مشبه به
- ادات تشبیه
- وجه شبه

مشبه

کلمه ای که قصد تشبیه کردن آن به چیزی یا ویژگی ای را داریم، **مشبه** می نامند.

مشبه به

کلمه ای که مشبه به آن تشبیه می شود را **مشبه به** می گویند.

ادات تشبیه

به کلماتی که «مشبه» و «مشبه به» را به یکدیگر پیوند می دهند و وصل می کنند، **ادات تشبیه** می گویند.

کلماتی مانند: «هم چو - همچون - همانند - مانند - چو - چون و...» مشبه به هستند.

وجه شبه

ویژگی مشترکی که بین مشبه و مشبه به وجود دارد را **وجه شبه** می نامند.

کدام ارکان تشبیه را میتوان حذف کرد؟

ادات تشبیه و وجه شبه، رکن های فرعی تشبیه هستند و می توانند از جمله حذف شوند.

اگر می خواهید اطلاعات بیشتری در مورد تشبیه پیدا کنید، می توانید بخش اضافه تشبیهی را از مقاله انواع اضافه مطالعه کنید.

فعل و انواع آن - فعل مرکب چیست؟ راه های تشخیص فعل مرکب

اگر وبسایت تجزینو را مشاهده کرده باشید متوجه می شوید که ما برای کلید واژه «فعل» مقالات زیادی مانند: **گروه فعلی**، **اجزای فعل**، **فعل اسنادی** و... را نوشته ایم. در این مقاله نیز قرار است برایتان درمورد انواع فعل از لحاظ ساختار بپردازیم و درمورد فعل مرکب و راه های شناسایی آن صحبت کنیم.

برای درک بهتر موضوع تشبیه، مقاله **تشبیه چیست** را در تجزینو بخوانید.

فعل چیست؟

فعل کلمه ای است که انجام گرفتن کاری را در سه زمان ماضی، مضارع و مستقبل یا همان گذشته، حال و آینده بیان می کند.

فعل، مهم ترین بخش یک جمله است.

انواع فعل

از لحاظ ساختاری می توان افعال را به سه دسته تقسیم کرد:

- فعل ساده
- فعل پیشوندی
- فعل مرکب

فعل ساده

فعلی که دارای یک بن مشخص و شناسه های موبوط به خود است را فعل ساده می گویند؛ در واقع این نوع از فعل، ساده ترین و پرکاربرد ترین شکل فعل است.

در مقاله [گروه فعلی](#) به طور کامل و جامع برایتان انواع فعل را «مثل مضارع اخباری» به همراه ساختارشان توضیح داده ایم پس پیشنهاد می کنیم آن را نیز در صورت تمایل بخوانید.

فعل پیشوندی

فعل پیشوندی یا فعل دارای پیشوند، فعلی است که علاوه بر دارا بودن ساختار فعل ساده، یک پیشوند نیز به همراه خود دارد و این پیشوند می تواند به طور کل معنی فعل را تغییر دهد؛

فعل مرکب

زمانی که یک اسم یا صفت به همراه فعل بیاید، به آن فعل، **فعل مرکب** می گوییم.

نحوه تشخیص فعل مرکب

- اگر به جزء پیشین فعل اصلی مان، «ها، تر، ترین و ی نکره» اضافه کنیم و آن کلمه معنی دهد، فعلمان، فعل ساده است؛ ولی اگر معنا نداد، **فعل مرکب** است.

اگر به توضیح جامع تری نسبت به توضیح جزوه فارسی هشتم در مورد فعل دارید، حتما مقاله [فعل چیست](#) را بخوانید.

از شما که تا پایان جزوه فارسی هشتم با ما همراه بودید سپاسگزاریم.